

ประโยค ป.ธ. ๙
แปล ไทยเป็นมคร
สอบ วันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗

๑. การทำความเสมอกันแห่งอินทรีย์ทั้งหลายมีศรัทธาเป็นต้น ชื่อว่า การปรับอินทรีย์ให้เสมอกัน ฯ เพราะว่าถ้าสัทธินทรีย์ของพระโยคาวจรนั้นกล้า อินทรีย์นอกนี้อ่อน ที่นั่น วิริยินทรีย์ก็จะไม่อาจทำปคคกิจ สตินทรีย์ไม่อาจ ทำอุปัฏฐานกิจ สมาธินทรีย์ไม่อาจทำวิกเขปกิจ ปัญฺณินทรีย์ไม่อาจทำ ทสฺสนกิจ ฯ เพราะเหตุนี้ สัทธินทรีย์กล้านั้น พระโยคาวจรควรทำให้ลดลง ด้วยการพิจารณาสภาวะธรรม หรือด้วยไม่มนสิการอย่างที่ไม่มนสิการเข้า สัทธินทรีย์นั้นเกิดมีกำลังขึ้นมาได้ ฯ ก็ในข้อนี้ เรื่องพระวักกเถระเป็นตัวอย่างได้ ฯ แต่ถ้าวิริยินทรีย์กล้า ที่นั่น สัทธินทรีย์ก็จะไม่อาจทำอิโมกขกิจ อินทรีย์นอกนี้ ก็ไม่อาจทำกิจนอกนี้แต่ละอย่างได้ ฯ เพราะฉะนั้น วิริยินทรีย์อ่อนกล้านั้น พระโยคาวจรควรทำให้ลดลงด้วยการเจริญปีสัทธิสัมโพชฌงค์เป็นต้น ฯ แม้ในข้อนี้ ก็พึงแสดงเรื่องพระโสณเถระได้ ฯ ด้วยประการอย่างนี้ เมื่อความ กล้าแห่งอินทรีย์อย่างหนึ่งมีอยู่ บัณฑิตพึงทราบว่ อินทรีย์นอกนี้ไม่สามารถ ในกิจของตนของตนได้ แม้ในอินทรีย์ที่เหลือ ฯ แต่ว่าโดยพิเศษ บัณฑิตทั้งหลาย สรรเสริญความเสมอกันแห่งสัทธากับปัญญา และสมาธิกับวิริยะ ฯ เพราะว่า บุคคลผู้มีสัทธาแก่กล้า แต่ปัญญาอ่อน ย่อมเป็นผู้เลื่อมใสอย่างงมงาย ย่อมเลื่อมใสในเรื่องที่ไม่เป็นประโยชน์ ฯ บุคคลผู้มีปัญญากล้าแต่สัทธาอ่อน ย่อมตกไปในข้างอวดดี เป็นคนแก้ไขไม่ได้ เหมือนโรคที่เกิดแต่ยา รักษาไม่ได้ ฯ ต่อธรรมทั้ง ๒ เสมอกัน บุคคลจึงจะเลื่อมใสในเรื่องที่เป็นประโยชน์แท้ ฯ ก็โกสัฑฺฐะย่อมครอบงำบุคคลผู้มีสมาธิกล้าแต่วิริยะอ่อน เพราะสมาธิเป็นฝ่าย โกสัฑฺฐะ ฯ อุทฺธจจะย่อมครอบงำบุคคลผู้มีวิริยะกล้าแต่สมาธิอ่อน เพราะวิริยะ เป็นฝ่ายอุทฺธจจะ ฯ แต่สมาธิที่ประกอบเข้ากับวิริยะ ตกไปในโกสัฑฺฐะไม่ได้ ฯ วิริยะที่ประกอบเข้ากับสมาธิ ก็ตกไปในอุทฺธจจะไม่ได้ ฯ เพราะฉะนั้น อินทรีย์ ทั้ง ๒ คู่ นั้น พระโยคาวจรควรทำให้เสมอกัน ฯ ด้วยว่า อปปนาจะมีได้ ก็เพราะความเสมอกันแห่งอินทรีย์ทั้ง ๒ คู่ ฯ

๒. ก็ในกลินเหล่านี้ ด้วยอำนาจปฐวิกลิน คุณวิเศษทั้งหลายเป็นต้น
 อย่างนี้ว่า ความสามารถคือแม่คนเดียวก็บันดาลเป็นหลายได้เป็นต้น เนรมิต
 แผ่นดินขึ้นในอากาศหรือในน้ำแล้วเดินไปได้ หรือสำเร็จอริยาบถมียืนและนั่ง
 เป็นต้นได้ ได้อภิกายตนะโดยปริตน์ยและอัปปมาณนัย ดังนี้ ย่อมสำเร็จ ฯ
 ด้วยอำนาจอาโปกลิน คุณวิเศษทั้งหลายเป็นต้นอย่างนี้ว่า ผุดขึ้นและคำลงใน
 แผ่นดินได้ ทำฝนน้ำให้เกิดขึ้นได้ เนรมิตแม่น้ำและทะเลเป็นต้นได้ ทำแผ่นดิน
 ภูเขาและปราสาทเป็นต้นให้ไหวได้ ดังนี้ ย่อมสำเร็จ ฯ ด้วยอำนาจเตโชกลิน
 คุณวิเศษทั้งหลายเป็นต้นอย่างนี้ว่า บังหวนคว้นได้ ทำให้เกิดเพลิงได้
 ทำฝนถ่านเพลิงให้เกิดขึ้นได้ ล้างไฟด้วยไฟได้ ความสามารถเฉพาะสิ่งที่
 ต้องการได้ ทำแสงสว่างขึ้นเพื่อประโยชน์แก่การเห็นรูปด้วยจักขุทิพย์ได้
 เสาธิตระด้วยเตโชธาตุ ในคราวปรินิพพานได้ ดังนี้ ย่อมสำเร็จ ฯ ด้วยอำนาจ
 วาโยกลิน คุณวิเศษทั้งหลายเป็นต้นอย่างนี้ว่า ไปได้เยี่ยงพายุ ทำฝนลมให้เกิด
 ขึ้นได้ ดังนี้ ย่อมสำเร็จ ฯ ด้วยอำนาจนิลกลิน คุณวิเศษทั้งหลายเป็นต้นอย่างนี้
 ว่า เนรมิตรูปสีเขียวขึ้นได้ ทำให้มืดไปได้ ได้อภิกายตนะโดยสุวรณนัยและ
 ทุพพรณนัย และบรรลुศุภวิโมกข์ ดังนี้ ย่อมสำเร็จ ฯ ด้วยอำนาจปีตกลิน
 คุณวิเศษทั้งหลายเป็นต้นอย่างนี้ว่า เนรมิตรูปสีเหลืองได้ น้อมใจลงว่าเป็นทอง
 ได้ ได้อภิกายตนะและบรรลุศุภวิโมกข์ โดยนัยที่กล่าวนั้นแล ดังนี้ ย่อมสำเร็จ ฯ
 ด้วยอำนาจโลหิตกลิน คุณวิเศษทั้งหลายเป็นต้นอย่างนี้ว่า เนรมิตรูปสีแดงขึ้น
 ได้ ได้อภิกายตนะและบรรลุศุภวิโมกข์ โดยนัยที่กล่าวนั้นแล ดังนี้ ย่อมสำเร็จ ฯ
 ด้วยอำนาจโอทาทกลิน คุณวิเศษทั้งหลายเป็นต้นอย่างนี้ว่า เนรมิตรูปสีขาว
 ขึ้นได้ ขับถินมิทระให้ไกลออกไปได้ กำจัดความมืดได้ ทำแสงสว่างขึ้น
 เพื่อประโยชน์แก่การเห็นรูปด้วยจักขุทิพย์ได้ ดังนี้ ย่อมสำเร็จ ฯ

ใช้เวลา ๔ ชั่วโมง กับ ๑๕ นาที.

เฉลย ประโยค ป.ธ. ๙

แปล ไทยเป็นมคธ

๑. อินฺทฺริยสมตฺตปฏฺิปาทํ นาม สทฺธาทีนํ อินฺทฺริยานํ สมภาวกรณํ ฯ
 สเจ หิสุส สทฺธินฺทฺริยํ พลวํ โหติ อิตฺรานิ มนฺทานิ ตโต วิริยินฺทฺริยํ
 ปกฺคหกิจํ สติณฺทฺริยํ อุปญฺจานกิจํ สมาริณฺทฺริยํ อวิกฺเขปกกิจํ ปณฺณินฺทฺริยํ
 ทสฺสนกิจํ กาคูํ น สกฺโกติ ฯ ตสฺมา ตํ ฌมฺมสภาวปฺจเวกฺขณเณ วา
 ยถา วา มนสิโกโรโต พลวํ ชาตํ ตถา อมนสิกาเรน หาเปตพฺพํ ฯ
 วกฺกถิตฺตฺเถรวคฺคฺช เจตฺต นิตฺสฺสนํ ฯ สเจ ปน วิริยินฺทฺริยํ พลวํ โหติ อถ เณว
 สทฺธินฺทฺริยํ อธิโมกฺขกิจํ กาคูํ สกฺโกติ น อิตฺรานิ อิตฺรทฺธิจฺเจภํ ฯ ตสฺมา
 ตํ ปสฺสสทฺธาทีภาวนาย หาเปตพฺพํ ฯ ตตฺราปิ โสณตฺตฺเถรวคฺคฺช ทสฺเสตพฺพํ ฯ
 เอวํ เสสฺสสฺปิ เอกสฺส พลวภาเว สติ อิตฺเรสํ อคฺคโน กิจฺเจสุ อสมตฺตตา
 เวทิตพฺพา ฯ วิเสสโต ปเนตฺถ สทฺธาปณฺณานํ สมาริวิริยานญฺจ สมตํ
 ปสฺสณฺติ ฯ พลวสทฺโธ หิ มนฺทปณฺโณ มุทฺธรปฺปสนฺโน โหติ อวคฺคฺชสมิ
 ปสฺสทฺติ ฯ พลวปณฺโณ มนฺทสทฺโธ เกราฎฺธิปกฺขํ ภษติ ภสฺสชฺชสมฺภูจฺจิโต
 วีย โรโค อเตกฺกฺจโน โหติ ฯ อุภินฺนํ สมตาย วคฺคฺชสมิเยว ปสฺสทฺติ ฯ
 พลวสมาริํ ปน มนฺทวิริยํ สมาริสฺส โกสฺสชฺชปกฺขตฺตา โกสฺสชฺชํ อภิกฺวาติ ฯ
 พลววิริยํ มนฺทสมาริํ วิริยสฺส อุทฺธจฺจปกฺขตฺตา อุทฺธจฺจํ อภิกฺวาติ ฯ สมาริ
 ปน วิริเณ สํโยชิตโก โกสฺสชฺเช ปติตฺตํ น ลภติ ฯ วิริยํ สมารินา สํโยชิตํ
 อุทฺธจฺเจ ปติตฺตํ น ลภติ ฯ ตสฺมา ตทฺถยํ สมํ กาคพฺพํ ฯ อุภยสมตาย
 หิ อปฺปนา โหติ ฯ

๒. อิมฺสุ หิ ปจฺวิกสฺสณฺเณน เอโกปิ หุตฺวา พุทฺธา โหตฺติตฺถาทีภาโว
 อากาเส วา อุทฺเท วา ปจฺวี นิมนฺนิตฺวา ปทสา คมนํ จานนฺนิสฺสชฺชาทีกปฺปนํ
 วา ปรีตฺตอปปมาณนเณน อภิกายตฺตนปฏฺิลาโกติ เอวมาทีนํ อิชฺฌณฺติ ฯ
 อาโปกสฺสณฺเณน ปจฺวิยํ อุมนฺมุขชนนฺนิมนฺมุขชนํ อุทฺทกฺวญฺจิสฺมุปฺปาทํ นทฺติ-
 สมุทฺทาทินิมนฺมานํ ปจฺวีปพฺพตฺปาสาทาทีนํ กมฺปนฺนฺติ เอวมาทีนํ อิชฺฌณฺติ ฯ

เตโชกสัณวเสน ฐมายนา ปชชตนา อังการวุจิสุมุปาทน์ เตชสา
 เตชปริยาทาน์ ยเทว โส อิจฺฉติ ตสฺส ทนฺนสมตฺตตา ทิพฺเพน จกฺขุนา
 รูปทสฺสนตฺตถาย อาโลกกรณํ ปรีนิพฺพานสมเย เตโชธาตฺยา สรีรธฺมาปณฺณติ
 เอวมาทีนํ อิชฺฉณนฺติ ฯ วาโยกสัณวเสน วายุกฺคิ คมนํ วาตวุจิสุมุปาทน์
 เอวมาทีนํ อิชฺฉณนฺติ ฯ นีลกสัณวเสน นีลรูปนิมฺมานํ อนฺธการกรณํ
 สุวณฺณทพฺพพณฺณเยน อภิกายตณฺปิฎฺฐาโก สุภวิโมกฺขาธิคโม จาติ เอวมาทีนํ
 อิชฺฉณนฺติ ฯ ปิตกสัณวเสน ปิตกรูปนิมฺมานํ สุวณฺณนฺติ อธิมุจฺจนา วุตฺตเนยเนว
 อภิกายตณฺปิฎฺฐาโก สุภวิโมกฺขาธิคโม จาติ เอวมาทีนํ อิชฺฉณนฺติ ฯ โลหิต-
 กสัณวเสน โลหิตกรูปนิมฺมานํ วุตฺตเนยเนว อภิกายตณฺปิฎฺฐาโก สุภวิโมกฺขาธิคโม
 จาติ เอวมาทีนํ อิชฺฉณนฺติ ฯ โอทาตกสัณวเสน โอทาตกรูปนิมฺมานํ ถีนมิทฺฐสฺส
 ทฺฐรภาวกรณํ อนฺธการวิธมนํ ทิพฺเพน จกฺขุนา รูปทสฺสนตฺตถาย อาโลก กรณนฺติ
 เอวมาทีนํ อิชฺฉณนฺติ ฯ